

MONIPUOLISESTI MAAHAN- MUUTTAJANAISISTA

*Tuomas Martikainen & Marja Tiilikainen (toim.)
Maahanmuuttajanaiset: kotoutuminen, perhe ja työ.
Helsinki, Väestöliitto 2007. 414 s.*

Suomen maahanmuuttajaväestöstä jo noin puolet on naisia. Maahanmuuttajanaisten määrä lisääntyy edelleen perheenyhdistämisen, avoliittojen ja paluumuuton vuoksi. Yhä tärkeämmiksi muuttamisen syiksi ovat nousseet myös opiskelu ja työnteke Suomessa.

Maahanmuuttajanaisia koskevaa tutkimusta on Suomessa tehty suhteellisen paljon 1990-luvulta lähtien. Aiheeseen tavalla tai toisella liittyviä väitöskirjojakin on kuluvalle vuosikymmenellä tarkastettu useita. Tuomas Martikaisen ja Marja Tiilikaisen kokoomateos tarjoaa mainion katsauksen alan kotimaisen tutkimuksen nykytilaan.

Kirjan 18 artikkelin kirjoittajat tarkastelevat maahanmuuttajanaisten elämää Suomessa monipuolisesti eri tieteenalojen näkökulmasta. Tutkimukset keskittyvät muuton jälkeiseen aikaan; niissä painottuu uuden kotimaan arki ja sen kokeminen. Teksteissä korostuu tutkittavien oma näkökulma. Mukana on runsaasti haastatteluaaineistoa, joten tilastotietojen lisäksi lukija saa oivan tilaisuuden

tutustua naisten tarinoihin heidän itsensä kertomina.

Artikkeleiden järjestyksessä edetään yksityisestä yleiseen. Kotia, perhe-elämää ja sukupuolirooleja käsittelevien tutkimusten esittelyn jälkeen perehdytään maahanmuuttajanaisten yhteiskunnalliseen osallistumiseen yhdistyksissä ja kunnallisten palveluiden käyttäjinä sekä heidän työllistymiseensä. Kotoutumisprosessin kokonaisuutta on pyritty hahmottamaan myös lineaarisena jatkumona, jonka loppupäässä on yhdenvertainen toimiminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Käytännössä kotoutuminen ei kuitenkaan noudata tiettyä kaavaa. Yksilötasolla esimerkiksi polku työelämään voi olla tuskallisen mutkainen eikä ideaalitavoite aina toteudu. Tämäkin ilmenee artikkeleista hyvin.

Maahanmuuttajatutkimukselle on luonteenomaista monitieteel-

lisyy ja siitä johtuva terminologinen monenkirjavuus. Alan kirjallisuutta vaivaa usein käsitteellinen epämääräisyys ja termien analyysin puute, mikä saattaa vaikeuttaa tutkimusten ymmärtämistä.

Kirjan avausartikkeli

korjaa osaltaan tätä puutetta purkaessaan auki keskeisiä käsitteitä ja niihin liittyvää problematiikkaa. Tämänkaltainen johdanto toimii hyvin auttaessaan maallikkoa orientoitumaan aiheeseen. Yhteenvetoartikkelissa puolestaan kerrataan lyhyesti teoksessa esille nousseita teemoja ja tutkimustuloksia, mikä osaltaan helpottaa alan hahmottamista.

Monitieteellisyydestään johdettua maahanmuuttotutkimus vaatii lähes aina tutkijalta joustavia ratkaisuja ja metodologista luovuutta. Kirjan sivuilla ilahduttavan monet kirjoittajat reflektoivat artikkeleissaan valintojaan ja niiden ongelmakohtia tutkimusprosessin eri vaiheissa. Rohkeimmat heistä käsittelevät myös tutkimustilanteiden kulttuurien välisiin kohtaisiin liittyviä ennakkoluuloja ja vaikeuksia.

Saraleena Aarnitaival